

**İDARİ YARGIDA İDARE LEHİNE HÜKMEDİLEN
VEKÂLET ÜCRETİNİN DOĞRUDAN İCRAYA KONULMASI
ÜZERİNE BİR İNCELEME**

Dr. Öğt. Üyesi Mehmet KARAARSLAN*

ÖZ

Yargı mercilerinde kendilerini vekille temsil ettiren taraflar lehine haklı çıkımları durumunda vekâlet ücretine hükmedildiği gibi idari yargıda da davayı kazanan taraf lehine vekâlet ücretine hükmedilmektedir. Ancak idari yargıda idare aleyhine hükmedilen vekâlet ücreti, yargılama gideri veya tazminatın idareye müracaat edilmeden doğrudan icraya konulması İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 28/2. maddesine göre hukuken mümkün değildir. Öncelikle idareye müracaat edilerek talepte bulunulması ve talepten itibaren 30 gün içinde ödenmediği takdirde genel hükümlere göre icra yoluna gidilmesi gerekir. Buna karşın davacı aleyhine hükmedilen vekâlet ücretinin doğrudan icraya konulup konulamayacağı hususunda İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda herhangi bir düzenleme yapılmamıştır. Uygulamada 659 sayılı KHK' ya göre davacıya

---

* Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Öğretim Üyesi

E-Posta : mkaraarslan21@hotmail.com

ORCID ID : 0000-0001-5507-7601

Makale Geliş Tarihi :29.09.2022

Makale Kabul Tarihi :28.10.2022

müracaatla ödeme talebinde bulunan idareler olmasına karşın doğrudan icra yoluna başvuran idareler de bulunmaktadır. Doğrudan icra yoluna başvurulması durumunda davacı taraf dava vekâlet ücreti yanında icra vekâlet ücreti ve masraflarına da mahkûm olmaktadır. Bu çalışmada mezkûr uygulama ve düzenlemelerin hukuka uygunluğu ele alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Vekâlet ücreti, idari yargı, iptal davası, kamu avukatı, icra takibi

ABSTRACT

The attorney's fee is awarded in case of justification in favor of the parties representing them by the judicial authorities by proxy. Also, in administrative jurisdiction, the attorney's fee is determined in favor of the winning party. However, it is not legally possible to directly enforce the attorney's fee, litigation expenses, or compensation awarded against the administration in the administrative jurisdiction without applying to the administration, according to Article 28/2 of the Administrative Procedure Law. First, a request should be made by applying to the administration, and if the payment is not paid within 30 days of the request, it should be enforced according to the general provisions. On the other hand, there is no regulation in the Administrative Procedure Law regarding whether the attorney's fee award against the plaintiff can be directly enforced. In practice, although administrations request payment by applying to the plaintiff according to Decree-Law No. 659, some administrations directly apply for enforcement. In case of applying directly to the enforcement, the plaintiff party is sentenced to

the attorney's fee and expenses as well as the attorney's fee. This study discusses the legality of the practices mentioned above and the regulations.

Keywords: Attorney's fee, administrative judgment, action for annulment, public attorney, enforcement proceedings

GİRİŞ

Bilindiği üzere idari yargıda açılan gerek iptal ve gerekse tam yargı davalarında haksız çıkan taraf aleyhine Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi (AAÜT) üzerinden vekâlet ücretine hükmedilmektedir.¹ Kamu kurum ve kuruluşları lehine vekâlet ücretine hükmedilebilmesi için bunların avukat olan vekil veya hukuk birimi amirleri, hukuk müşavirleri, muhakemat müdürleri vb yasayla belirlenmiş kişiler tarafından temsil edilmiş olmak gerekmektedir.

İdari yargıda açılan davalarda kural olarak davalı idari işlemi, eylemi ve sözleşmeyi yapan idaredir². İdare aleyhine açılan davaların kabulü durumunda davacı ve reddedilmesi durumunda ise idare lehine vekâlet ücretine hükmedilmektedir.

İdare aleyhine hükmedilen vekâlet ücreti ve yargılama giderleri İYUK'un 28. maddesi gereği önce idarelere müracaat edilmek suretiyle talep edilmek zorundadır. Talep edilmediği takdirde doğrudan genel hükümlere göre icraya konulamamaktadır. Buna karşın idare lehine hükmedilen vekâlet ücreti ve

---

¹ 1136 sayılı Avukatlık Kanunu m.164/5, Resmi Gazete (R.G.) 07/04/1969, Sayı: 13168

² Turgut TAN, Bahar BAYAZIT, “İdare Hukuku”, Turhan Kitabevi, Gözden Geçirilmiş 10. Baskı, Ankara 2021, s. 1008; Ramazan ÇAĞLAYAN, **İdari Yargılama Hukuku**, 10. Baskı, Seçkin, Ankara, Ağustos 2018, s. 329.

yargılama giderlerinin tahsili için davacı tarafa müracaat edilip edilmeyeceği hususunda İYUK' un 28. maddesinde herhangi bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu maddede düzenleme yapılmadığını gören ve yine 659 sayılı KHK' nın 9. maddesindeki hükümlerin bu konuda uygulanmayacağını düşünen bir kısım idare temsilcileri, aleyhine vekâlet ücretine hükmedilen davacıya müracaat etmeden genel hükümlere göre icra takibi yapmak suretiyle icra vekâlet ücretini davacı taraftan tahsil etmeye çalışmaktadırlar³.

Vekâlet ücretinin doğrudan icraya konulması hususundaki uygulamalar genel olarak ödemeye davet yazısı gönderilmesi ve ödeme yapılmaması durumunda genel hükümlere göre icra takibi başlatılması şeklinde olmasına karşılık doğrudan icra yoluna gitmek suretiyle vekalet ücreti ve icra vekalet ücreti tahsil etmeye de çalışılabilmektedir.

Bu çalışmada, idare lehine hükmedilen vekâlet ücretinin doğrudan icraya konulup konulamayacağı, bu bağlamda İYUK' un 28. maddesinin Anayasa' ya uygun olup olmadığı, hukuk devletini gerçekleştirmek için var olan iptal davası veya idari yargı denetiminin mali ve hukuki açıdan daha da zorlaştırılmasının Anayasa' ya uygunluğu ve 659 sayılı KHK hükümleri karşısında doğrudan icra yoluna gidilmesinin mümkün olup olmadığı hususları ele alınacaktır.

I. VEKÂLET ÜCRETİ KAVRAMI

Vekâlet ücreti, vekillik görevinin ifası nedeniyle alınan ücret olarak tanımlanmaktadır⁴. Vekâlet ücreti, vekâlet edilen kişiden vekâlet akdi

---

³ Diyarbakır İcra Müdürlüğü, Dosya No:2021/121431.

⁴ Ejder YILMAZ, **Hukuk Sözlüğü**, Yetkin Yayınları, 9. Baskı, Ankara 2005, s. 1303.

karşılığında alınan ücret veya Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre davayı kazanan taraf veya icra takibi lehine sonuçlanan kişi lehine hükmedilen maktu veya nisbi ücreti ifade etmektedir. Avukatlık Kanunu'nun 164. maddesinin 1.fikrasına göre “*Avukatlık ücreti, avukatın hukukî yardımının karşılığı olan meblâğı veya değeri ifade eder.*” Avukatlık Kanunu'na göre iki tür vekâlet ücreti bulunmaktadır. Bunlardan ilki avukatın müvekkili ile yaptığı vekâlet akdinden kaynaklanan “akdi vekâlet ücretidir”. İkincisi ise mahkemede veya icra takibinde kendisini vekil ile temsil ettiren ve haklı çıkan taraf lehine hükmedilen “karşı taraf vekâlet ücretidir”⁵ Karşı taraf vekâlet ücreti her yıl yayınlanan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre maktu veya nispi olarak hesaplanır. Avukatlık Kanunu'nun 164/5. maddesine göre “*Dava sonunda, kararlar tarifeye dayanılarak karşı tarafa yüklenecek vekâlet ücreti avukata aittir. Bu ücret, iş sahibinin borcu nedeniyle takas ve mahsup edilemez,*

---

⁵ “*Bir davada görev yapan avukat, vekil edeninden aralarındaki sözleşmeye göre kararlaştırılan miktarı, şayet ücret kararlaştırılmamış ise Avukatlık Kanununun 164/4. maddesine göre özetle değeri para ile ölçülebilen dava ve işlerde asgari ücret tarifelerinin altında olmamak koşulu ile davanın kazanılan bölümü üzerinden yüzde on ile yüzde yirmi arasında belirlenecek miktarı, şayet değeri para ile ölçülemeyecek işlerden ise Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre belirlenecek miktarı ücret olarak talep etmek hakkına sahip olduğu gibi, ayrıca yargılama sonunda haklı çıkılan kısım üzerinden hasma yüklenen vekalet ücretini de talep etmek hakkına sahiptir. Vekil eden avukatına belirlenen bu iki kalem ücreti ödemekle yükümlü olup, Avukatlık Kanununun 165. maddesi gereğince avukat tarafından takip edilen dosyada tarafların sulh olmaları halinde vekil eden ile avukat arasında sözleşme bulunmaması, sözleşmedeki ücretin geçersiz olması halinde gerek vekil eden gerekse hasım, sulh olunan miktar, sulh olunan miktar belli değilse, mahkemece gerçek sulh olunan miktar araştırılarak bulunacak miktar, aksi takdirde dava veya icra takibine konu müddeabihin tamamı üzerinden Avukatlık Kanununun 164/4.maddesine göre belirlenecek ücret nedeni ile mütesilsilen sorumlu sayılmaktadır”, YHGK, T., 29.03.2017, E.2017/13-772, K.2017/564, www.kazanci.com.tr (Erişim Tarihi:22.10.2022)*

haczedilemez.” Vekâlet ücreti de yargılama giderleri arasında kabul edilmektedir⁶.

II. KAMU GÖREVLİLERİNE İLİŞKİN İLKELER BAKIMINDAN DEĞERLENDİRME

Devlet memuru statüsünde olan kamu avukatları veya temsilcileri Anayasa ve kanunlara sadakat, görevi yanında 657 sayılı DMK'nın 7/1. maddesine göre görevlerini tarafsızlık ilkesi çerçevesinde yani hiçbir kişi veya zümrenin yararını veya zararını hedef tutan davranışta bulunmama ve menfaat sağlamama yükümlülüğü altındadırlar. Uygulamada kamu avukatlarının ve idarenin diğer temsilcilerinin kimi zaman daha fazla vekâlet ücreti kazanabilmek amacıyla doğrudan icra yolunu zorladıkları görülmektedir. Bu durumun memuriyet veya kamu görevlisi statüsü bakımından hukuka uygun olmadığını söyleyebiliriz.

Hukuka aykırı olmasına rağmen çoğu zaman tecrübesiz veya kamu hukukunu bilmeyen hâkimler tarafından konunun incelenmesi ya da dava konusu miktarın küçük olması sebebiyle yargı kararının kanun yollarından geçmeden kesinleşmesi veya borçlu tarafın itiraz etmemesi vb sebeplerle gerçek manada yargısal bir denetimden geçmeden bu kararlar kesinleşmekte ve idare karşısında zayıf konumda olan bireyler daha çok mağdur olmaktadır.

Kamu avukatları ile idareyi temsil eden kişiler serbest meslek erbabı olan avukatlarla aynı hukuki statüye tabi değildirler. Devlet memurları hediye ve çıkar sağlama yasağına tabi oldukları gibi görevlerine tarafsızlık ve kamu hukuku kuralları çerçevesinde yerine getirmek zorundadırlar. Kamu avukatları

---

⁶ Gürsel KAPLAN, “**İdari Yargılama Hukuku**”, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 7. Baskı, Bursa, Ekim 2020, s. 577.

ile idariyi temsile yetkili diğer kişilerin öncelikle memur ve diğer kamu görevlilerinin tabi olduğu kurallara tabi olmaları ve bu kurallara uymaları gerekir. Buna karşın serbest avukatlar, Avukatlık Kanunu'na tabi olup memurların tabi olduğu ödev ve yasaklara tabi olmadıkları gibi kişisel çıkar ve menfaat saiki ile hareket edebilirler.

III. ANAYASAYA AYKIRILIK SORUNU

İdarenin kaybettiği ve idare aleyhine karara bağlanan davalarda hükmedilen vekâlet ücretlerinin tahsili için öncelikle idareye başvurmak gerekmektedir. Bu müracaat bir zorunluluk olarak İYUK' ta düzenlenmiş bulunmaktadır. İYUK 28/2'ye göre *“Konusu belli bir miktar paranın ödenmesini gerektiren davalarda hükmedilen miktar ile her türlü davalarda hükmedilen vekâlet ücreti ve yargılama giderleri, davacının veya vekilinin davalı idareye yazılı şekilde bildireceği banka hesap numarasına, bu bildirim tarihinden itibaren, birinci fıkrada belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yatırılır. Birinci fıkrada belirtilen süreler içinde ödeme yapılmaması halinde, genel hükümler dairesinde infaz ve icra olunur.”* demek suretiyle idare aleyhine hükmedilen vekâlet ücreti ve yargılama giderleri konusunda öncelikle idareye müracaat şartı getirilmiştir. Bu müracaat şartı yerine getirilmeden icra takibi yapılamamaktadır. Yargıtay bu müracaat şartını takip şartı olarak ifade etmekte ve bu şart yerine getirilmeden yapılan icra takiplerinin durdurulması gerektiğine karar vermektedir⁷.

Görüldüğü üzere davacı davayı kaybedince dava vekâlet ücreti, icra vekâlet ücreti, icra giderleri ve faizi karşılamak zorunda olmalarına karşılık idare davayı kaybedince sadece dava vekâlet ücretini ödemekte ve hatta bu ödeme de

---

⁷ Y.12.HD., T.11.06.2020 E. 2019/6642, K. 2020/4391.

müracaat şartına bağlanmaktadır. Bu uygulama ve İYUK'un 28/2. maddesi Anayasa'nın 2, 10 ve 36. maddelerine açıkça aykırılık oluşturmaktadır.

Öncelikle belirtelim ki bu maddede bir eksik düzenleme bulunmaktadır. İdari yargıda açılan davalarda çıkan kararlar 2577 sayılı İYUK' un "kararların sonuçları" başlıklı 28. maddesine göre yerine getirilmektedir. Kanun koyucu İYUK' un 28. maddesinde idari yargıda davalı taraf olan idare için kararın ve yargılama giderlerinin nasıl infaz edileceğini açıkça düzenlemiş olmasına karşın davacı taraf bakımından olumlu veya olumsuz hiçbir düzenleme yapmamış ve böylece davacı taraf, idarece kullanılabilen haktan mahrum kalmıştır. Aslında eksik düzenleme daha ziyade idare tarafından yapılan düzenlemelerde bazı kişi, grup veya kategorilerin kapsam dışında bırakılması veya kapsama alınmaması nedeniyle bu kişi, grup veya kategoridekilerin düzenlemede öngörülen haklardan yararlanamaması durumunda ortaya çıkan durumu ifade etmektedir⁸. Bu tür eksik düzenlemeler Danıştay' da dava konusu edilebilmekte ve davaların kabulü yönünde kararlar çıkmaktadır⁹. Kanımca İYUK' un 28. maddesinde kanun koyucu tarafından bilinçli bir tercihle davacı tarafa daha fazla yük getirilmesi düşünülmemiştir ancak böyle bir farklılığın ortaya çıkacağı da öngörülememiştir. Bu nedenle İYUK' un 28/2. maddesinde davacı taraf için müracaat şartının düzenlenmemiş olması Anayasa'nın 2. maddesindeki hukuk devleti ilkesine, 10. maddesindeki eşitlik ilkesine ve yine hak arama hürriyeti ile adil yargılanma hakkının düzenlendiği 36. maddesine açıkça aykırılık taşımaktadır. Zira güçlü konumda olan idareye ayrıcalık tanınması, hukuki güvenliği zedelenmekte, hukuka uygunluk denetimini imkânsız hale

---

⁸ Ali ULUSOY, **Türk İdare Hukuku**, Yetkin Yayınları, 5. Baskı, Ankara 2022, s. 310.

⁹ Konuyla ilgili geniş bilgi ve Danıştay kararlar için bkz. ULUSOY, s. 310 vd.

getirilmekte ve vekâlet ücretleri ile icra masrafları sebebiyle hak arama hürriyeti kullanılamaz hale gelmektedir.

Yukarıda da ifade edildiği üzere iptal davalarında asıl ve nihai amaç idarenin yargısal yolla etkin bir şekilde denetlenmesidir. Zira diğer denetim yollarına göre en etkin yol yargısal denetimdir. Yargısal yolla denetimin zorlaşması her şeyden önce hukuk devleti ilkesini ihlal edecektir. Zira hukuk devleti ilkesinin bir gereği olarak idarenin faaliyetlerinin hukuk kurallarına uygunluğunun yargı yoluyla denetlenmesi gerekmektedir¹⁰.

İYUK' un 28. maddesiyle idareye tanınmış olan hakkın, aynı konumdaki diğer kişilere tanınmaması Anayasa'nın 10. maddesinde düzenlenen eşitlik ilkesini ihlal ettiği gibi icra masraf ve icra vekâlet ücreti ile idareye nazaran iki kat daha fazla masrafa katlanmak zorunda olan kişilerin hak arama hürriyeti ile adil yargılanma hakkından faydalanmalarını kullanmasını da engellemekte ve Anayasa ile güvenceye alınan hakları ihlal etmektedir. Yine bu mali külfetin göze alınamaması sebebiyle daha az dava açılmakta ve bunun sonucu olarak idarenin yargısal yolla denetimi sekteye uğramakta ve sonuçta hukuk devleti ilkesi ihlal edilmektedir.

Bilindiği üzere idari rejimin uygulandığı Kara Avrupası ülkelerinde iptal davasının iki temel amacının olduğu yargı ve doktrin tarafından ittifakla kabul edilmektedir. Bunlardan birincisi idarenin yargısal yolla daha çok denetlenmesi suretiyle hatalı veya yanlış idari iş ve işlemlerin ayıklanmasının, dolayısıyla düzeltilmesinin sağlanması ve böylece hukuk devletinin korunması ve hâkim

---

¹⁰ Metin GÜNDAY, **İdare Hukuku, İmaj Yayınevi**, 10. Baskı, Ankara 2011, s. 46.

kılınmasıdır¹¹. İkinci amaç ise menfaati ihlal edilen bireylerin dava konusu ettiği işlemin iptal edilmesidir ki bu teorik olarak tali amaç olarak kabul edilmektedir¹². Hatta doktrinde iptal davasının, taraflar arasında bir uyumsuzluk olarak nitelendirilemeyeceği, iptal davasının kişinin ihlal edilmiş bulunan hakkını tazmin ve telafi etmek yönünde amacının da olmadığı, bu davanın kamu düzeni yönü ön planda ve hukuk devletinin garantisi olan bir dava olduğu ifade edilmiştir¹³. Bu nedenle iptal davaları kişilerin yararına hizmet ettiği kadar hukuk düzeninin ve hukuk devletinin korunmasına da hizmet etmektedir¹⁴.

Yukarıda ayrıntılarıyla açıkladığımız gibi idare davayı kaybederken sadece vekâlet ücreti ile yargılama giderlerini vermesine karşın memur veya diğer davacılar davayı kaybederken bunların dışında ayrıca icra vekâlet ücreti ile icra masraflarını da ödemek suretiyle idareye nazaran iki kat külfete katlanmak zorunda bırakılmaktadır. Bu külfeti düşünen kamu görevlileri ya da diğer kişiler daha az yargısal yola müracaat edeceklerinden idarenin en etkili denetim yolu olan idari yargı denetimi daha az yapılmakta bu da hukuk devletinin hâkim olması bakımından ciddi manada olumsuz sonuçlar doğurmaktadır.

Danıştay da verdiği kararlarla idarenin tüm eylem ve işlemlerinin hukuka uygunluğunun sağlanması ve keyfiliğin önlenmesi için yargısal denetime tabi

---

¹¹ Bahtiyar AKYILMAZ/Murat SEZGİNER/Cemil KAYA, **Türk İdari Yargılama Hukuku**, Savaş Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, Eylül 2020, s. 81; ULUSOY, s. 751.

¹² ULUSOY, s. 751.

¹³ AKYILMAZ/SEZGİNER/KAYA, **Türk İdari Yargılama Hukuku**, s. 81.

¹⁴ KAPLAN, s. 217.

tutulması gerektiğine karar vermektedir¹⁵. Bunun olabilmesi için de idari yargı yolunun ucuz en azından idare ile eşit koşullarda bir külfetle yapılabilmesi gerekmektedir.

IV. VEKÂLET ÜCRETİNİN TAHSİLİ İÇİN DOĞRUDAN TAKİP YAPILMASI

A. GENEL OLARAK

İdari yargı kararlarının icrası için kararın kesinleşmesi şart değildir. Bu şart hem davacı hem de davalı bakımından geçerlidir. İdare aleyhine çıkan kararların iptal davalarının sonuçları bakımından resen 30 gün içinde yerine getirilmesi gerekmektedir. Buna karşın idare aleyhine çıkmış kararlar sebebiyle ödenmesi gereken tazminat, yargılama giderleri ve vekâlet ücreti gibi para alacakları için idareye müracaat üzerine 30 gün içinde ödenmediği takdirde genel hükümlere göre tahsili için icra yoluna gidilebilmektedir.

Yukarıda izah edildiği üzere davacı aleyhine çıkan kararlar sebebiyle kararın nasıl yerine getirileceğine ilişkin İYUK' ta herhangi bir düzenleme mevcut değildir. Buna karşın idarelerin taraf olduğu tüm uyuşmazlıklar için düzenlenmiş olan sulh müessesesi 659 sayılı KHK' da düzenlemiştir. Buna göre de önce davacıya müracaat etmek gerekmektedir.

659 sayılı KHK' nın ilkeler başlıklı 3. maddesinde İdarelerin taraf oldukları uyuşmazlıkların, tarafların hak ve menfaatlerinin dengeli olarak değerlendirilerek, adil ve hakkaniyete uygun olarak çözümlenmesini ve yine mahkeme kararlarının hukuka uygun olarak, adil, süratli ve en az masrafla

---

¹⁵ D.8.D., T.03.06.1997, E.1995/1362, K.1997/1960, **Danıştay Dergisi**, S. 94, s. 509-510.

verilebilmesine yardımcı olunmasını temel ilkeler olarak zikretmiştir. Oysa uygulamada ilk derece mahkemesi kararları kesinleşmeden tebliği müteakip birinci veya ikinci günde icraya konulabilmektedir. Maalesef bu uygulama 659 sayılı KHK' nın 3. maddesinde belirtilen " *tarafların hak ve menfaatlerinin dengeli ve yine mahkeme kararlarının hukuka uygun, adil, süratli ve az masraflı*" verilebilmesine ilişkin ilkeler ihlal etmektedir.

Daha da önemlisi davalı idare adına hareket eden ve maaşlı kadrolu temsilciler daha fazla vekâlet ücreti alabilmek adına bunun yapmaktadır. Zira idare mahkemesinde açtığı davayı kaybeden davacı aleyhine doğrudan icra takibi başlatılarak idare mahkemesinde vekâlet ücretine mahkûm edilen davacının borcunu ödemesine fırsat vermeden bir de icra vekâlet ücreti ve icra masrafları ödemesine sebep olunmaktadır. İdare avukat ve diğer temsilcilerinin sadece daha fazla vekâlet ücreti alabilmek için yaptıkları bu uygulama açıkça bir kötü niyet ifadesi olduğu gibi dürüstlük kuralına da aykırıdır. Dürüstlük kuralı ve iyi niyetli olma tüm tarafların uymak zorunda oldukları hukukun evrensel ilkeleri olmaları yanında pozitif hukukumuzun da temel dayanak ve prensipleri arasında yer almaktadır..

Türk Medeni Kanunu'nun 2. maddesine göre "*Herkes, haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kuralına uymak zorundadır.*" Bu hükme göre alacaklı, borçludan alacağını talep ederken, borçlu da borcunu ifa ederken makul, orta zekada, doğru ve dürüst bir kişi gibi hareket etmek zorundadır¹⁶. Takip borçlusu davacıya müracaat edilmeden yapılan icra takibi makul, doğru veya dürüst bir hareket olmadığı gibi kararın bildirilmesinin

---

¹⁶ Fikret EREN, **Borçlar Hukuku Genel Hükümler**, 24. Baskı Yetkin Yayınları, Ankara 2019, s. 19.

birinci veya ikinci günü icra takibine başlanması da dürüst, doğru veya makul kişilerin yapacağı davranışlar değildir.

Cebri icra yolu; alacağını tahsil edemeyen alacaklının kamu gücü marifetiyle alacağını tahsil etmesi yöntemidir. Bir başka ifadeyle borcunu ödemeyen kötü niyetli veya aciz durumdaki borçlular için getirilmiş bir hukuki müessese ve icbar yoludur. Bu nedenle cebri icra yolu daha fazla vekâlet ücreti kazanma usulüne dönüştürülmemelidir. Hele hele memur veya kamu görevlisi statüsündeki kamu avukat veya temsilcileri daha fazla vekâlet ücreti kazanma amacıyla hareket edemezler. Bu tür uygulamalar en basit bir ifadeyle hakkın kötüye kullanılmasıdır. Dolayısıyla idare lehine hükmedilen vekâlet ücretini ödeyen veya ödeyecek olan davacıların kendilerine müracaat edilmeden icraya verilmeleri kötü niyetli bir davranış olduğundan yargının bu noktada hassasiyet göstermesi gerekir.

B. TAKİBE İTİRAZ YOLU VE USULÜ

İdari yargıda idare lehine hükmedilen vekâlet ücreti, 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu gereği ilamların icrası takibine özgü haciz yoluyla talep edilmektedir. Dolayısıyla icraya konulan vekâlet ücretinin konu edildiği icra takibine, icra müdürlüklerinde doğrudan itiraz edilememektedir. İtiraz için şikâyet yoluna gitmek gerekmektedir. Şikâyet süresi kural olarak 7 gün olup şikâyetin öğrenilmesi tarihinden itibaren hesaplanmaktadır. Burada düzenlenen 7 günlük şikâyet süresi hak düşürücü süredir ve icra mahkemesi bu şikâyetin süresinde yapılıp yapılmadığını resen araştırmak zorundadır. Bunun yanında şikâyetin süreye bağlı olmadığı durumlar olabilmektedir. Örneğin bir hakkın yerine getirilmemesi ile ilgili şikâyetler süreye tabi değildir.

İlamlı icra takiplerinde borca itiraz ve sair itiraz ve şikâyetler yönünden karar verme yetkisi icra mahkemelerine aittir. İcra ve İflas Kanunu'nun 18/1. maddesine göre evrak üzerinden inceleme yapılmaktadır¹⁷.

C. ADLİ UYUŞMAZLIKLARDA SULH

i. İdare Mahkemelerince Davacı Aleyhine Hükmedilen Vekâlet Ücretine İlişkin Uyuşmazlıkların Genel Hükümlere Tabi Olması

Burada öncelikle idare mahkemeleri tarafından hükmedilen vekâlet ücretinin 659 sayılı KHK kapsamına girip girmeyeceği hususunun tespitinde vardır. İdare mahkemeleri tarafından verilen karar, gerek davacı taraf bakımından gerek ise davalı idare bakımından değerlendirilirken öncelikle kanunlarla belirlenmiş özel hüküm olup olmadığı hususlarına bakılmak suretiyle çözümlenmelidir. Özel hüküm olmayan durumlarda ise genel hükümler dairesinde kararların icra ve infaz edilmesi gerekir.

---

¹⁷ İcra ve İflas Kanunu'nun "Yargılama Usulleri" başlıklı 18. maddesine göre;

"(Değişik birinci fıkra: 2/7/2012-6352/6 md.) İcra mahkemesine arz edilen hususlar ivedi işlerden sayılır ve bu işlerde basit yargılama usulü uygulanır.

Şu kadar ki, talep ve cevaplar dilekçe ile olabileceği gibi icra mahkemesine ifade zapt ettirmek suretiyle de olur.

(Değişik üçüncü fıkra: 17/7/2003-4949/4 md.) Aksine hüküm bulunmayan hâllerde icra mahkemesi, şikâyet konusu işlemi yapan icra dairesinin açıklama yapmasına ve duruşma yapılmasına gerek olup olmadığını takdir eder; duruşma yapılmasını uygun gördüğü takdirde ilgilileri en kısa zamanda duruşmaya çağırır ve gelmeseler bile gereken kararı verir. Duruşma yapılmayan işlerde icra mahkemesi, işin kendisine geldiği tarihten itibaren en geç on gün içinde kararını verir. Duruşmalar, ancak zorunluluk hâlinde ve otuz günü geçmemek üzere ertelenebilir."

İdari yargıda hükmedilen vekâlet ücretleri ile ilgili uyuşmazlıklar adli yargı kapsamında olup bu ücretler taraflar için verilen yasal sürede ödenmediği takdirde bunlar genel hükümlere göre infaz edildiğinden vekâlet ücreti kaynaklı uyuşmazlıklar adli uyuşmazlık kapsamındadır. Zaten İYUK'un 28. maddesi kapsamında idareler aleyhine olan kararlarda da öncelikle idareye başvuru gerektiğinden ve idarece yasal sürede ödeme yapılmadığı takdirde karar genel hükümlere göre infaz edildiğinden uyuşmazlık infaz aşamasında adli uyuşmazlığa dönüşmektedir.

ii. Adli Yargıya Tabi Uyuşmazlıkların Çözümü

659 sayılı KHK' nın adli uyuşmazlıklarda sulh başlıklı 9. maddesi *“İdarelerin adli yargıda dava açmadan veya icra takibine başlamadan önce karşı tarafı sulhe davet etmesi esastır. İdareler, kendi aleyhlerine dava açılacağını veya icra takibine başlanılacağını öğrenmeleri durumunda da karşı tarafı sulhe davet edebilirler. Sulhe davet, uyuşmazlığın tarafı olan gerçek veya tüzel kişilerce de yapılabilir. İlgili mevzuatında daha uzun bir süre öngörülmediği takdirde, sulhe davette karşı tarafa, ifa, itiraz veya sulh teklifinde bulunmak üzere otuz güne kadar süre verilir.”* demek suretiyle adli yargıda dava ve icra takibi öncesi karşı tarafın sulhe davet edilmesinin esas olduğunu ve idarece yapılacak sulhe davette, karşı tarafa ifa yani borcu ödeme, itiraz ve sulh teklifi için 30 güne kadar süre verileceği açık ve tereddüde yer bırakmayacak şekilde düzenlemiştir. 659 sayılı KHK; *“sulhe davet etmesi esastır”* ve *“yine otuz güne kadar süre verilir”* şeklindeki düzenlemelerin lafzından da açıkça anlaşıldığı üzere bu yol bir zorunluluk olarak öngörülmüştür.

Yine 9. maddenin 2. fıkrasında "*Gecikmesinde sakınca bulunan veya işin mahiyeti gereği süre verilmesinde fayda görülmeyen hallerde doğrudan dava ve icra yoluna başvurulabilir.*" demek suretiyle mutlak anlamda öncelikle sulh yoluna başvurulmasının zorunlu olduğu ancak gecikmesinde sakınca bulunan ve yine süre verilmesinde fayda görülmeyen durumlarda ise dava ve icra yoluna gidip gitmemek konusunda idareye takdir hakkı tanındığı görülmektedir. İkinci fıkrada gecikmesinde sakınca bulunan ve süre verilmesinde fayda görülmeyen durumlarda icra yoluna başvurulabilir cümlesindeki "*başvurulabilir*" ifadesi idari hukukundaki tipik takdir yetkisini ifade etmektedir. Bu ifade ise birinci fıkradaki sulh yolunun zorunlu yani davalar için dava şartı ve icra takipleri için ise takip şartı olduğunu göstermektedir

iii. “İdarelerin icra takibine başlamadan önce karşı tarafı sulhe davet etmesi esastır” Hükümünün Anlamı

Herhangi bir hukuk normunun anlamının, kapsamının, uygulama alanının ortaya çıkarılması yorum yoluyla olmaktadır¹⁸. Yorum faaliyetinin amacı, kanun koyucunun belirli bir hukuki ilişkiyi düzenlerken açıkladığı beyanın gerçek anlamını saptamaktır¹⁹.

Lafzi yorum yönteminde kanunun anlamı, kendi metninden hareket edilerek, kullanılan kelimeler ve terimlerin ortaya koyduğu anlam ile

---

¹⁸ Tahir MURATOĞLU, Danıştay Kararlarına Karşı Kanun Yararına Temyiz Yoluna Başvurulmasının Mümkün Olup Olmadığı Sorunu, **TAAD**, Yıl.13, Sayı 52, Ekim 2022, s. 52 vd.

¹⁹ Seyfullah EDİS, **Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri**, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No:41, 4.Basıdan Tıpkı Basım, Ankara 1993, s. 189.

araştırılır.²⁰ Kanunun sözü, ifadesi, yazılış şekli kanunun anlamını açığa vuran işaretlerdir.²¹ Lafzı yorumda kanunun anlamı tespit edilirken sadece kanunun metni nazara alınmaktadır.²² Lafzı yorumdan hareketle 659 sayılı KHK' nın 9. maddesinde geçen “*İdarelerin icra takibine başlamadan önce karşı tarafı sulhe davet etmesi esastır*” kuralı yorumlandığında idarelerin icra takibine başvurmadan önce borçlu olan karşı tarafı sulhe davet etmelerinin zorunlu olduğu yönünde bir anlam ortaya çıkmaktadır.

Yukarıda açıklanan hususlar dikkate alındığında idarenin karşı tarafı sulhe davet etmek zorunda olmasının hukuki niteliği itibariyle bir takip şartı olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Söz konusu kuralın bir takip şartı öngördüğü sonucuna ulaşıldığında, idare tarafından borçluyu sulhe davet etmeden doğrudan icra yoluna başvurulması halinde söz konusu durum, yetkili ve görevli icra dairesi veya icra mahkemesi tarafından resen dikkate alınacak ve ilgili takibin iptali gündeme gelecektir.

659 sayılı KHK' nın çıkarılmasının dayanağı ise 6223 sayılı Yetki Kanunu olduğu anlaşılmaktadır. Bu sebeple de bir kanun hükmünde kararname kuralı olan “*idarelerin icra takibine başlamadan önce karşı tarafı sulhe davet etmesi esastır*” düzenlemesinin hukuki niteliğinin belirlenmesinde yetki

---

²⁰ E. Ernest HİRŞH, **Pratik Hukukta Metot**, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını, 4.Tıpkı Basım, Ankara 2005, s. 87; Edis, s.189; MURATOĞLU, s. 52-53.

²¹ Jale G. AKİPEK/ Turgut AKINTÜRK, **Türk Medeni Hukuku**, Yeni Medeni Kanuna Uyarlanmış, Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku, Birinci Cilt, Beta Basımevi, Yenilenmiş Dördüncü Bası, İstanbul 2002, s. 127.

²² Ünal, NARMANLIOĞLU “Kanunun Anlam Bakımından Uygulanması”, **Prof. Dr. Turhan Tufan YÜCE'ye Armağan**, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, İzmir 2001, s. 100.

kanununun da dikkate alınması gerekir. Nitekim Anayasa Mahkemesi konu hakkında verdiği bir kararda²³; *“olağan dönemlerdeki kanun hükmünde kararnamelerin bir yetki kanununa dayanması zorunludur. Bu nedenle, kanun hükmünde kararnameler ile dayandıkları yetki kanunu arasında çok sıkı bir bağ vardır.”* değerlendirmelerinde bulunarak söz konusu duruma işaret etmiştir.

6223 sayılı Yetki Kanunu'nun amaç ve kapsamını düzenleyen 1. maddesinde Kanun'un amacı, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak olarak belirlenmiştir. 659 sayılı KHK' nın *“amaç ve kapsam”* başlıklı 1. maddesinde de benzer bir düzenleme yer almaktadır. Söz konusu düzenlemelerin 659 sayılı KHK' nın kamu hizmetlerinin daha düzenli, verimli ve ekonomik ve birlik içerisinde yürütülmesi için kurallar öngördüğü anlaşılmaktadır.

659 sayılı KHK' nın 9/1. maddesindeki hükümle birebir örtüşen bir başka düzenleme 2942 sayılı Kamulaştırma Kanunu'nun 8. maddesinde yer almaktadır. Bu madde *“İdarelerin, bu Kanuna göre, tapuda kayıtlı olan taşınmaz mallar hakkında yapacağı kamulaştırmalarda satın alma usulünü öncelikle uygulamaları esastır.”* hükmüne amirdir. Bu hükümle 659 sayılı KHK' nın 9. maddesinde düzenlenen *“İdarelerin adli yargıda dava açmadan veya icra takibine başlamadan önce karşı tarafı sulhe davet etmesi esastır.”* hükmü arasında lafzi veya amaçsal yorum bakımından hiçbir fark yoktur.

Uygulamada söz konusu düzenleme idare tarafından kamulaştırma işlemine konu taşınmazın malikleri aleyhine Kamulaştırma Kanunu 10. madde

---

²³ AYM 06/06/2013 tarih, 2011/145 esas, 2013/70 karar sayılı kararı.

bağlamında bedel tespit ve tescil davası açmadan evvel zorunlu olarak başvuru bir yöntem olarak kullanılmaktadır. Yargıtay 5. Hukuk Dairesi Kamulaştırma Kanunu'ndaki bu hükmü dava açılmadan önce tüketilmesi zorunlu olan dava şartı olarak kabul etmektedir. Örneğin Yargıtay 5. Hukuk Dairesi "*Dosya içindeki bilgi ve belgelerden davalıya uzlaşma konusunda yöntemine uygun çağrı yapılmadığı gibi anlaşmazlık tutanağı da düzenlenmediği, bu şekilde pazarlıkla satın alma usulü uygulanmadan dava açıldığı anlaşıldığından davanın reddine karar verilmesi gerekirken kabulüne karar verilmesi, doğru görülmemiştir.*" demek suretiyle pazarlıkla satın alma usulü denenmeden açılan davanın reddine karar verilmesi gerektiğine karar vermiştir.²⁴ Yine Yargıtay, ölenin mirasçılarının adreslerinin tespit edilerek uzlaşma görüşmelerinin yapılması ve uzlaşma teşebbüsünün sonuçsuz kalması durumunda dava açılması gerektiğine karar vermiştir²⁵.

---

²⁴ Y.5.H.D., T.11.11.2021, E.2021/6057, K2021/13088, **Yargıtay Bilgi Bankası**.

²⁵ "*Vefat etmiş olduğu anlaşılan ölü malik ...'nın mirasçıları olan davalıların adreslerini tespit ederek satın almaya ilişkin yasal prosedürü dava açılmadan yerine getirmediği, 10.05.2016 tarihli ilk celsede davalılar vekilinin vekâletnameleri ve veraset ilamını sunarak beyanda bulunmak üzere süre talebinde bulunduğu, mahkemece süre verildiği ve davalılar vekilinin 24.05.2016 tarihli dilekcesini mahkemeye sunarak dava şartı yokluğu nedeniyle davanın usulden reddini talep ettiği anlaşıldığından davanın dava şartı yokluğu nedeniyle reddi yerine yazılı şekilde işin esasına girilerek hüküm kurulması, doğru görülmemiştir.* Y.5.H.D., T.02.03.2021, E.2019/10483, K.2021/2456, **Yargıtay Bilgi Bankası**.

Aynı yönde bir başka karar için bkz, "*4650 sayılı Yasa ile değişik 2942 sayılı Kamulaştırma Kanununa göre, davacı idarenin kamulaştırma bedelini ve kamulaştırılmasına karar verilen taşınmazın tescilini isteme hakkının doğması için, sözü edilen Yasanın 8. maddesi uyarınca anlaşarak satın alma teşebbüsünün sonuçsuz kalması gerekir.*" Y.5.H.D., T.22.12.2004, E.2004/10590, K.2004/12764, **Yargıtay Bilgi Bankası**

Bütün bu Yargıtay kararlarından açıkça anlaşıldığı üzere kamulaştırma sürecinde uzlaşma görüşmeleri yapılmadan dava açılmayacağı ve uzlaşma görüşmelerinin bir dava şartı olduğu anlaşılmaktadır. Hemen hemen aynı lafzi metni taşıyan 659 sayılı KHK' nın 9. maddesine göre de sulh yoluna başvurulmadan dava açılmayacağı ve yine icra takibi başlatılmayacağı sonucuna ulaşılabilecektir.

Bu nedenle idareler tarafından sulh yoluna başvurulmadan doğrudan icra takibi yapılması 659 sayılı KHK' nın 9. maddesi karşısında mümkün değildir. Bu bağlamda açılan davaların reddi gerektiği gibi icra takiplerinin de takip şartı olmadığından icra müdürlükleri tarafından takibin başlatılmaması gerekir. Ancak başlatılmış bir icra takibi varsa şikâyet yoluyla icra mahkemelerine gidilmesi gerekir.

Sonuç olarak İdarenin davacıya ifa ve sulh imkânı vermeden takip yapması hukuken doğru değildir. Aksi takdirde Kanun Koyucu tarafından konulan sulh yoluna gidilmenin esas olduğuna ilişkin düzenlemenin hiçbir anlamı ve amacı kalmayacaktır ki kanun koyucunun bunu kastetmediği ve boş bir hüküm koymayacağı söylenebilir. Bu nedenle sulh yolunun esas olması bunun bir dava ve takip şartı olduğunu göstermektedir.

Ancak daha vahim olanı bu tarz icra takiplerinden kaynaklanan davalar kesinlik sınırının altında olduğu için istinaf ve temyiz kanun yollarına tabi olmamaktadır. Bu nedenle uygulamada mahkemelerin bu durumu da göz önüne almak suretiyle dengeli ve adil bir karar vermesi gerekmektedir. Zira uygulamada yapılan şikâyet başvurularına rağmen takiplerin devamına ya da durmasına karar verilebilmekte ve bu kararlar kesinlik sınırının altında olduğu

için de istinaf ve temyiz kanun yolu denetiminden geçmeden kesinleşmektedirler. Bu da mahkemelerde önceki kararlar esas alınmak suretiyle karar verilmesi kolaylığı sebebiyle çoğu zaman hak kayıplarına sebebiyet vermektedir. Bir başka ifadeyle kanun yolu denetiminden geçmeyen yanlış bir karara dayanılarak uygulamalar yapılmaktadır.

iv. Kamuda Vekâlet Ücretlerinin Dağıtımı

Bilindiği üzere dava ve icra takiplerinden dolayı kamu kurum ve kuruluşlarının lehine hükmedilen vekâlet ücretleri 659 sayılı KHK' nın 14/2. maddesi ve Vekâlet Ücretlerinin Dağıtımına Dair Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik' in 6. maddesine göre %95'i (55+40) davayı takip eden vekile ve muhakemat servisine sadece kalan %5'i hazineye aktarılmaktadır.

Dolayısıyla kesinleşmeyen ilk derece mahkemesi kararının tebliğini ilk veya ikinci gününde icraya konulmasındaki temel amaç kamu kurum ve kuruluşlarının menfaati veya alacağının tahsili değil kamu avukatlarının icradan alacakları ilave icra vekâlet ücretidir.

Kamu avukat veya temsilcileri kimi zaman idari yargıda idare lehine hükmedilen vekâlet ücretlerini bir an evvel tahsil etmeye çalışmaktadırlar. Ancak bu aşamadan sonra sadece dava vekâlet ücreti ile yetinmeyen idare temsilcileri davayı kaybeden davacı tarafa bildirimde bulunmadan doğrudan icra yoluna başvurmak suretiyle dava vekâlet ücreti yanında bir de icra vekâlet ücreti almaya çalışmaktadırlar. Bir başka ifadeyle idare aleyhine çıkan vekâlet ücreti doğrudan icraya konulamazken idare lehine çıkan vekâlet ücretleri doğrudan icraya konularak ikinci bir vekâlet ücreti ile icra masraflarının davacı tarafa yüklenmesine sebebiyet verilmektedir.

Bu konuda tartışılması gereken bir başka husus kamu avukat ve hukuk birimi mensuplarının takip ettikleri davalardan dolayı idare lehine hükmedilen vekâlet ücretinin tamamına yakını (%95'ini) almalarına ilişkin düzenlemenin doğru olup olmadığı hususudur. Davalar kaybedilince yargılama giderleri ve vekâlet ücretinin temsil edilen kamu kurum ve kuruluşları tarafından ödenmesine karşılık kazanılınca vekâlet ücretinin tamamına yakınının kamu avukat ve hukuk birimleri tarafından paylaşılmasına ilişkin bu tür düzenlemeler doğru değildir. Örneğin borçlu tarafından ödeneceği kesin olan bir vekâlet ücretinin borçlu taraftan talep edilmek yerine icraya konulması ve borçlunun şikâyet yoluna gitmesi durumunda ise icra vekâlet ücreti yanında icra mahkemesi vekâlet ücretinin alınmak istenmesi riskli bir yol olsa da kamu avukat ve hukuk birimleri bakımından hiçbir riski yoktur. Çünkü icra hukuk mahkemesi lehe karar verdiğinde kamu avukat ve hukuk birimi mensupları icra vekâlet ücreti yanında icra hukuk mahkemesi vekâlet ücretini de kazanmaktadırlar. Ancak icra hukuk mahkemesi veya icra takibi aleyhe sonuçlandığında bütün bu vekâlet ücretleri ve yargılama giderleri idare tarafından ödenmektedir. Bu düzenlemenin doğru olmadığı açıktır. Kazanılan vekâlet ücretlerinin dağıtılmasına ilişkin düzenlemede ki temel amaç kamu avukat ve temsilcilerinin dava ve icra takiplerini daha sıkı takip etmelerini sağlamaktır. Bunun bir teşvik aracı olmaktan çıkarılarak kişilerin aleyhine kullanılmaya müsait bir usule dönüştürülmesi doğru değildir.

Hemen ilave edelim ki kamu avukat ve temsilcileri lehine hükmedilen vekâlet ücretlerinin dağıtımında bir üst limit uygulanmaktadır. Örneğin 2022 yılı için bir avukat veya idare temsilcisinin alabileceği vekâlet ücreti üst limiti 659 sayılı KHK' nın 14. maddesine göre brüt 80.064,72 TL'dir. Ancak çok

sayıda avukatın çalıştığı ve davaların genelini kaybedildiği kurumlarda bu kotalar doldurulamadığından mezkûr yanlış uygulamalar yapılabilmektedir.

SONUÇ

Kamu kurum ve kuruluşları yargı mercilerinde vekil sıfatıyla hukuk birimi amirleri, hukuk müşavirleri, muhakemat müdürleri ve avukatlar vasıtasıyla temsil edilmektedirler. Yargı mercilerinde temsilciler vasıtasıyla takip edilen dava ve icra takiplerinde haklı çıkan idareler lehine vekâlet ücretine hükmedilmektedir. Hükmedilen bu vekâlet ücretleri 659 sayılı KHK' nın 14. maddesine göre bu temsilciler arasında paylaşılmaktadır. Uygulamada bir kısım kamu kurumu temsilcileri daha fazla vekâlet ücreti kazanabilmek adına memurların tabi olduğu tarafsızlık, çıkar sağlamama gibi kural ve kaideleri yine hukukun genel ilkelerinden de olan dürüstlük kuralı ve iyi niyet gibi ilkeleri görmezden gelerek daha fazla vekalet ücreti toplamaya çalışmaktadırlar. Bu durum kamu kurum ve kuruluşlarının imajını zedelediği gibi memurluk statüsünün de yıpranmasına sebebiyet vermektedir.

İYUK' un 28/2 maddesinde davayı kaybeden idare lehine düzenleme yapılmış olmasına karşın davacıların davayı kaybetmesi durumunda nasıl bir hukuki yol izleneceğine ilişkin düzenleme yapılmamıştır, bir başka ifadeyle bu konuda eksik düzenleme mevcuttur. Ayrıca 659 sayılı KHK' ya ilişkin hükümlerin de zorunlu bir başvuru yolu öngörüp öngörmediği hususunda yaşanan tereddütler sebebiyle bir kısım kamu kurumu doğrudan icra takibi başlatmaktadır. Bunun sonucu olarak davayı kaybeden idare bir vekâlet ücreti öderken davayı kaybeden davacı, dava vekâlet ücreti ile birlikte icra masrafı ve

icra vekâlet ücreti de ödemek suretiyle idareye göre iki kat daha fazla yargılama gideri ödemek zorunda bırakılmaktadır.

Bu uygulamanın sürdürülmesi durumunda daha fazla vekâlet ücreti ve yargılama giderini ödemeyi göze alamayan kamu görevlileri veya menfaati ihlal edilen bireyler yargısal yollara gitmekte daha çok tereddüt yaşayacaklardır. Zira idare davayı kaybedince sadece vekâlet ücretini ödemesine karşın kamu görevlilerinin veya menfaati ihlal edilen bireylerin davayı kaybetmeleri durumunda bunlar dava vekâlet ücreti ve masrafları yanında ayrıca icra vekâlet ücreti ve masraflarına da mahkûm olmuş olacaktır. Bu durum idareye karşı daha az dava açılmasına dolayısıyla idarenin yargısal yolla denetiminin daha da zorlaşmasına sebebiyet verecektir.

İptal davalarının asıl veya nihai hedefinin idarenin işlemlerinin yargısal denetiminin sağlanması suretiyle hukuka aykırı işlemlerin ayıklanması, idarenin daha sonraki kararlarını hukuka uygun almasının sağlanması suretiyle hukuk devletinin tahkim edilmesi olmasına karşılık mezkûr sebeplerden ötürü bu süreç sekteye uğramaktadır.

Nihayetinde idare ve davacının dava masrafları bakımından farklı hukuki uygulama ve düzenlemeye tabi tutulması, Anayasa' nın hukuk devleti ve eşitlik ilkesine aykırı olacağı gibi daha çok masrafı göze alamayan davacıların dava açma hakkını kullanmaktan imtina etmesi durumunda da yine hukuk devleti ve hak arama hürriyetine ilişkin Anayasa hükümleri ihlal edilmiş olacaktır.

KAYNAKÇA

AKİPEK, Jale G. / **AKINTÜRK**, Turgut: Türk Medeni Hukuku, Yeni Medeni Kanuna Uyarlanmış, Başlangıç Hükümleri Kişiler Hukuku, Birinci Cilt, Beta Basımevi, 4. Bası, İstanbul 2002.

AKYILMAZ, Bahtiyar / **SEZGİNER**, Murat / **KAYA**, Cemil : Türk İdari Yargılama Hukuku, Savaş Yayınevi, 4. Baskı, Ankara, Eylül 2020.

ÇAĞLAYAN, Ramazan : İdari Yargılama Hukuku, 10. Baskı, Seçkin, Ankara, Ağustos 2018.

EDİS, Seyfullah Medeni Hukuka Giriş ve Başlangıç Hükümleri, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No:41, 4. Basıdan Tıpkı Basım, Ankara 1993.

EREN, Fikret :Borçlar Hukuku Genel Hükümler, 24. Baskı Yetkin Yayınları, Ankara 2019.

GÜNDAY, Metin :İdare Hukuku, İmaj Yayınevi, 10. Baskı, Ankara 2011.

HİRŞH, E. Ernest :Pratik Hukukta Metot, Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü Yayını, 4.Tıpkı Basım, Ankara 2005.

KAPLAN, Gürsel : “İdari Yargılama Hukuku”, Ekin Basım Yayın Dağıtım, 7. Baskı, Bursa, Ekim 2020.

MURATOĞLU, Tahir: Danıştay Kararlarına Karşı Kanun Yararına Temyiz Yoluna Başvurulmasının Mümkün Olup Olmadığı Sorunu, TAAD, Yıl.13, Sayı 52, Ekim 2022.

NARMANLIOĞLU, Ünal: “Kanunun Anlam Bakımından Uygulanması”, Prof. Dr. Turhan Tufan YÜCE’ ye Armağan, Dokuz Eylül Üniversitesi Yayını, İzmir 2001.

TAN, Turgut/ **BAYAZIT**, Bahar: “İdare Hukuku”, Turhan Kitabevi, 10. Baskı, Ankara 2021.

ULUSOY, Ali :Türk İdare Hukuku, Yetkin Yayınları, 5. Baskı, Ankara 2022.

YILMAZ, Ejder: Hukuk Sözlüğü, Yetkin Yayınları, 9. Baskı, Ankara 1303.